

5. Про захист прав пацієнтів: Проект Закону України від 06.12.2007 року № 1132. URL: http://search.ligazakon.ua/1_doc2.nsf/link1/JF0VG00A.html

Магомедалієв Едуард Геннадієвич,
курсант другого курсу факультету економіко-
правової безпеки Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ
Науковий керівник:
Круглова Ольга Олександрівна,
кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри цивільного права та процесу
факультету підготовки фахівців для підрозділів
кримінальної поліції Дніпропетровського
державного університету внутрішніх справ

ВИДИ ЦІННИХ ПАПЕРІВ В УКРАЇНІ ТА КРАЇНАХ ЄВРОПИ

Види будь-яких цінних паперів як і в Україні так і в країнах Європи мають важливе значення для правильної організації бухгалтерського обліку та господарського контролю, а особливо цінних паперів, адже існує безліч їх видів, що суттєво ускладнює роботу. Метою даної тези є порівняння та аналіз основних існуючих видів цінних паперів в Україні та країнах Європи та надати відповідні пропозиції систематизації їх для облікових цілей.

Цінні папери - грошові документи, що засвідчують право власності або позикові відносини, визначають відносини між особою, яка їх випустила, та їх власником і, як правило, виплатою доходу у вигляді дивідендів або відсотків, а також можливістю передачі грошових та інших прав, що виникають з цих документів, іншим особам.

Доктрина континентальної системи права поділяє цінні папери в Україні, на такі групи:

- грошові цінні папери (векселі, чеки, облігації тощо), в яких виражено право вимоги визначеної грошової суми;
- цінні папери участі (акції та їх різновиди), в яких виражено право участі в акціонерному товаристві або іншому господарчому товаристві;
- товарні цінні папери (коносамент, делівері ордер, варант та ін.), в яких виражено право на товар.

В країнах Європи доктрина містить іншу градацію видів цінних паперів природи і поділяє їх на групи:

- інвестиційні папери ;
- оборотні документи, що підтверджують право участі в акціонерному товаристві (акції) або відносини позики між їхнім власником (позикодавцем) і позичальником (облігації);
- торговельні папери;
- оборотні документи;
- вексель, чек, депозитний сертифікат;
- товаророзпорядчі документи;
- оборотні документи, подібні за своїми ознаками до товарних цінних паперів [1].

Отже, проаналізувавши класифікацію цінних паперів за в Україні та країнах Європи, ми бачимо певні розбіжності. Для порівняння візьмемо наприклад вексель. Як фінансовий інструмент вексель використовується як на товарному, так і на фондовому ринку. У першому випадку він опосередковує розрахункові відносини, у другому – інвестиційні[2, с. 19].

За активізації вексельного обігу на фондовому ринку України явно визначилися прогалини у вітчизняному законодавстві, яке регулює порядок випуску та обігу зазначених цінних паперів.

У той же час у країнах Європи, ставлення до векселя як інструменту шанобливе і довірче: у 2012 р. країни-члени ЄС у преддефолтному стані виходили на зовнішні ринки запозичень не з облігаціями, а з векселями, довіра до яких є вищою завдяки регулюванню їх міжнародним вексельним правом (з моменту прийняття Женевських конвенцій 1930 року до них не було внесено

жодної правки). Характерною особливістю використання веселів у країнах Європи є переважне використання переказних векселів, завдяки чому у розрахунки залучаються дебітори векседавців переказних векселів, що знижує загальний обсяг дебіторсько-кредиторської заборгованості у державі.

На відміну від країн Європи, в Україні використовуються у переважній більшості прості векселі, а рівень дебіторсько-кредиторської заборгованості останні майже 10 років перевищує обсяг ВВП (іноді – на третину).

Облігація – цінний папір, що посвідчує внесення його першим власником грошей, визначає відносини позики між власником облігації та емітентом, підтверджує зобов'язання емітента повернути власнику облігації її номінальну вартість у передбачений проспектом емісії строк та виплатити дохід за облігацією, якщо інше не передбачено проспектом емісії [3]. В Україні корпоративна облігація – виключно економічне поняття. Ринок корпоративних облігацій в Україні повинен сприяти вирішенню проблеми дефіциту ринкового забезпечення у фінансовій системі, а також зниженню навантаження на банківській сектор з кредитування великих суб'єктів господарювання.

Облігації в країнах Європи за своєю сутністю є цінним папером та інструментом позики, який передбачає, що емітент є боржником власника облігації; власник облігації є кредитором, або позикодавцем емітента. Умовами емісії облігацій чітко визначаються терміни та форми сплати номінальної вартості облігації та фіксованого відсоткового доходу. Отже, економічна сутність облігацій в країнах Європи на відміну від України реалізується у боргових відносинах, які виникають між емітентом облігацій (позичальником) щодо залучення фінансових ресурсів і між власником облігацій (кредитором) щодо розміщення тимчасово вільних фінансових ресурсів в облігації та отримання доходу у вигляді відсотків у визначений термін.

Отже підсумовуючи вище викладене можна зазначити, що вживаючи поняття «види цінних паперів» в країнах Європи та Україні, розуміють категорію, якій притаманні певні спільні риси, що об'єднують усі види цінних паперів. Безумовно, не можна не погодитись з тим, що при більш детальному визначенні видів цінних паперів необхідне виділення більш конкретних ознак певних видів цінних паперів, що дозволяє повніше їх порівняти. Проведений аналіз існуючого різноманіття видів цінних паперів розкривають багатогранність вказаної наукової категорії, що дає можливість повною мірою врахувати їх найважливіші характеристики при організації ефективної системи бухгалтерського обліку.

Бібліографічні посилання:

1. Юлдашев О.Х. Міжнародне приватне право: теоретичні та прикладні аспекти. URL: <http://ukrkniga.org.ua/ukrkniga-text/712/1> (дата звернення 13.11.2019).
2. Амеліна О.В. Облік та контроль операцій з вексями в системі управління фінансовими ресурсами комерційних банків: автореф. дис. ... к. е. н.: спец. 08.00.09 «Бухгалтерський облік, аналіз і аудит (за видами економічної діяльності)». Київ, 2008. 19 с.
3. Про цінні папери та фондовий ринок: Закон України від 23 лютого 2006 року №3480-IV URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3480-15> (дата звернення 13.11.2019).